

Lk 2,14 Lidé dobré vůle?

"...et in terra pax hominibus bonae voluntatis," nebo-li „pokoj lidem dobré vůle," hulákávali jsme jako studenti, když jsme chtěli na chvíli přerušit vyčerpávající procvičování jazyka vzdělavců. Ten latinský překlad andělského vánočního zpěvu "a na zemi pokoj lidem dobré vůle" se pevně vžil a ozývá v nesčetných variacích od vánočních přání přes koledy, o pohádkách ani nemluvě.

Kdo to však ti lidé dobré vůle jsou? Jsou to ti, co "jedli, pili, hodovali, dobrou vůli spolu měli"? Překlad "pokoj lidem dobré vůle" vychází vstříc pokleslému pojetí, podle něž jsou adresáty evangelia jacísi (od přírody?) lidé dobré vůle (někdo dnes říká "lidičky"). Předpokládá se, že mají srdce na pravém místě a intuitivně se dokážou projevit jako "hodní lidé". Evangelická filosofka Božena Komárková ovšem už před půlstoletím – době studené války – poznamenala: "Lidi obvykle nerozděluje zlá a dobrá vůle, ale právě ona dobrá vůle."

Dobře to ilustrují samy vánoční svátky. Když si vzpomeneme na malé i velké konflikty, které při nich prožíváme – málokdy pramení z toho, že jsem chtěl svým milým a blízkým vědomě ublížit, tedy projevit zlou vůli. Daleko častější je případ, že se nechám unést tím, jak to myslím dobře, a cítím se uražen či zraněn tím, že to ti druzí nechápou. Nepřijímají projevy mé dobré vůle, nebo to nedejbože vidí jinak, než já – a vánoční pokoj je v tu ránu v háji. Podobně to může pobíhat ve sboru. Někde stačí, když nezazní oblíbená vánoční píseň, a už je oheň na střeše. Upřímní věřící mají zkažené vánoce, jinými slovy, farářova dobrá vůle se nepotkala s tou jejich...

Jenže to, co v rámci rodiny nebo evangelického sboru odvane s odeznívajícími svátky, to se řeší daleko hůř, když přijdou na přetřes otázky společenských či politických preferencí. Pokoj jakožto smíření, možnost odpuštění a nového začátku a narovnání pokřivených vztahů – tento pokoj bourají na zemi často právě lidé dobré vůle. Jednotlivci i skupiny do hloubi duše přesvědčení, že právě **jejich** názor, zkušenosti, emoce – jejich rozlišování, co je zlé a co dobré – jsou tím pravým řešením na neduhu společnosti či celého světa. A pak stačí, když se jejich názorů a pocitů ujme jeden krysař (čili populista), zahvízdá na svou podbízivou píšťalku, utvrdí své posluchače, že právě oni mají dobrou vůli – aby se na vlně jejich podpory vyvezl sám nahoru, k moci. Uplynulý rok k tomu bohužel podal poměrně hojně studijního materiálu.

"*Tragédie našeho světa... pramení právě z toho, že upíráme dobrou vůli druhé straně a diabolizujeme (za jediný zdroj zla označujeme) svého protivníka.*" uzavřela v r. 1955 svou úvahu již zmíněná B. Komárková.

Koneckonců, to že z Betléma vedla Ježíšova cesta na Golgotu, to nebylo ani tak dílo lidí zlé vůle. To bylo důsledkem postojů, názorů a zkušeností lidí dobré vůle – do hloubi duše přesvědčených, že vědí, co je dobré a správné podle Pána Boha, a nepřipouštějících si o správnosti svých názorů jedinou pochybnost... – jimž se Ježíš do té správnosti prostě nevešel.

Když Bůh posílá do tohoto světa svého milovaného Syna – nepočítá ovšem vlastně vůbec s tím, že ho tu budou vítat zástupy lidí dobré vůle. Proto mu první oslavnou píseň

nezpívají na zemi, ale z nebe. A ti andělé o lidech dobré vůle vlastně vůbec nic nezpívají. Takhle to jen později chybně (pod vlivem názorů o nutnosti lidské dobré vůle) přeložili do latiny. Je tedy namístě se Lukáše zeptat: Co tedy vlastně vyřizuje píseň, kterou jsi ve své vánoční hře vložil do úst nebeským zpěvákům?

K lepšímu pochopení si tu teď při bohoslužbách udělejme krátkou biblickou hodinu:

Kralický překlad: *Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj, lidem dobrá vůle.*

Ekumenický překlad: *"Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení."*

EP, varianta pod čarou: *"Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj, lidem Boží zalíbení."*

Ze všech překladů je jasné, že dobrá Boží vůle nepřichází k lidem dobré vůle, ale přichází - k lidem.

A my lidé tu jsme v roli adresátů. Příjemců. Obdarovaných. Vánočně i nevánočně naladění – bez ohledu na to, jestli jsme tenhle dar čekali nebo se ho ani nenadáli – tu najednou stojíme - a koukáme, šokovaní, zaražení, překvapení - co to k nám s tím narozeným přichází.

A co to vlastně přichází? Samotný pojem "eudokía" lze překládat nejen jako dobrá vůle, ale též jako zalíbení či přízeň. Abychom mu rozuměli přesněji, otevřeme Lukášovu bibli, tedy SZ:

V Ž 106,4 např. čteme "*rozpomeň se na mě pro přízeň, jíž svůj lid zahrnuješ, navštiv mě svou spásou*". U proroka (Iz 49,8) zase: *Toto praví Hospodin: V čas přízně vyslyším tě, a ve dni spasení spomohu tobě.*

Ono zalíbení či vůle je tedy především výsostným Božím rozhodnutím. Sám Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův, Bůh Izraele a Otec Ježíše Krista se rozhoduje, **v čem má zalíbení**, co je **podle něj** dobré, kdy a kde nastává příležitost pro jeho milost

- a nenechá si do toho od nás (a to ani od lidí dobré vůle) nikterak kecat. A vánoce jako křesťanské svátky jsou tu od toho, abychom zmlkli – a tomuhle svátečnímu Božímu rozhodnutí **naslouchali**.

Proto to teď z nebe na zem rozhlašují sbory rytířstva nebeského: To dítě, narozené v díře jménem Betlém – to ztělesnění lidské bezmoci zabalené do plenek – to je počátek **příběhu**, v němž má zalíbení Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův, Bůh Izraele, Mojžíše a proroků. Teď se začíná odvíjet. Tenhle příběh nepřehlížejte a nepřeslechněte, abyste zjistili

– tomu na nebesích na nás nepřestalo záležet, a navíc nám posílá, co je pro nás tady na zemi skutečně dobré.

Proto ho pak ten narozený Syn bude velebit: "*Chválím tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a opatrnými, a zjevil je maličkým. Ovšem, Otče, tak se ti zalíbilo*" (Lk 10,21)

- a vzápětí po tomto svátečním chvalo zpěvu zaprovokuje příběhem o tom, jak božské slitování (což je součástí toho, v čem si sám Bůh libuje) neprojevil tady na zemi jednomu zbitému chudákovi ani kněz ani levita, ale Samařan. Člověk podezřelého původu a v očích Ježíšových posluchačů nepochybně i podezřelý, nedobrá vůle.

Že se Bohu zalíbilo spasit lidi - a že toto "zalíbení" už je tady, poznáváme a potkáváme proti všemu nadání v příběhu Syna - a těch, kdo tomuto synu naslouchají a následují ho. Jeho cesta ztělesňuje mezi lidmi zachraňující vůli Otce. Tomuto pojetí nejlépe odpovídá překlad Ekumenického překladu uvedený pod čarou "*lidem (Boží) zalíbení.*" A nebo jedna ze slok "libé" vánoční písně: "*Pokoj, v lidech zalíbení - ráj se opět otvírá - k lidskému zas pokolení Bůh své ruce prostírá.*"

A když teď vykročíme od Vánoc dál, vstříc novému roku, přejme "pokoj na zemi" bez rozdílu všem. A možná nejmíc ze všeho takovým, o nichž nás samozvaní krysaři ujišťují, že žádnou dobrou vůli nemají. A nepřestávejme sledovat – kudy ten příběh ztělesněného Božího zalíbení pokračuje:

Vždyť díky tomu, který se narodil jako ztělesněné Boží zalíbení (aby bylo jako v nebi, tak i na zemi) se už nemusíme soustředit na to, jestli patříme mezi lidi dobré vůle - a jestli jsme Božího zalíbení hodni.

Narozený Spasitel právě od této neurózy vysvobozuje. Vysvobozuje od sebeospravedlňování, z nekonečného vysvětlování, že já to přeci myslel dobře, i když se mi podařilo šlápnout do ..., nebo prosazováním své dobré vůle obrátit cizí život naruby. Nemusíme už obhajovat své dobré úmysly, ale tím pádem máme o to víc času, který můžeme věnovat následování toho, na němž podle rytířstva nebeského spočinulo Boží zalíbení. A když se spolu s ním vydáme k lidem, zjistíme, že mnozí z těch, kdo údajně naši dobrou vůli nesdílejí – mohou být naši bratři a sestry. Vždyť pokoj na zemi se stává skutečností třeba i jako překvapení, že nejen naše zlá vůle, ale především ani naše dobrá vůle nemůže nás odloučit od lásky Boží, ktá je s námi (a mnoha dalšími) v Kristu Ježíši. Amen.

Lk 2,14 Salv 30.12.18

289,1-3

In: Toto praví Hospodin: "Odpovím ti v čase přízně, pomohu ti v den spásy, bude tě opatrovat, dám tě za smlouvu lidu, abys pozvedl zemi a zpusťšená dědictví vrátil, abys řekl vězňům: »Vyjděte«, těm, kdo jsou v temnotách: »Ukažte se!« Amen (Iz 49,8)

Píseň 279,1-7

Modlitba

Oslavujeme tvé jméno, Pane. Vždyť ty sám jsi zjevil jeho zvláštnost. Nezůstal jsi Bohem na výsosti, ale stal ses Bohem v hlubinách lidské bídy a ponížení. V narozeném Ježíši ses stal jedním z nás. Smíme tě vítat a přijímat jako bratra a přítele. Smíme vědět, že ti nic lidského není cizí. A především, že nejsme sami na osamělost a chlad hříchu a smrti. Ježíšův mesiášský příběh ukazuje, že nás nalézáš, i když my se ztrácíme tobě i sobě navzájem. Stvořitelskou sílu této lásky, obnovující moc tvého zájmu dnes slavíme. Buď s námi svým Duchem, ať se evangelium stane inspirací pro dny sváteční i všední - a obnov naši důvěru, že to právě dnes s námi myslíš doopravdy vážně. Amen

1. čtení Ř 3,9b-11.21-28

Píseň 278

kázání

Píseň 297

Ohlášení

Zemřeli

Marta Pavlíková – Alfréd Kocáb – Eva Pichová – Pavel Toufar – Libuše Kratochvílová – Adolf Kocna
Václava Cibulcová

Pokřtění

Stella Antonie Bednářová, Zuzana Balatá + Marina Balatá, Adam Jareš, Benjamin Jareš, Sevan David, Laura Anna Čechovská, Isabella Sophie Krámská, Ludmila Skácelová, Antonín Kubice, Amálka Svatošová

Přistoupili

Karel Dobroslav Riegel

Ilona Doulová

Přímluvy (Kyrie)

V Kristu jsi ukázal, že jsi Bohem útěchy a naděje, vysvobozující z moci smrti. Prosíme za ty, kterým zemřel někdo blízký, za opuštěné přátele, manžele, manželky, děti. Obdařuj je pokojem, přátelstvím, lidmi, kteří jim v jejich trápení a samotě rozumějí. **Kyrie eleison**

Zveš k víře a ujišťuješ nás v naší křehkosti a nestálosti svou věrností. Prosíme za pokřtěné, za ty kdo vstoupili čerstvě na cestu víry. Předkládáme ti i ty, pro které víra přestala být rozhodujícím úběžníkem života. Prosíme za sebe, ať se stáváme inspirací pro lidi kolem nás. **Kyrie eleison**
Vysvobozuješ ze zajetí předsudky a samospravedlností. Prosíme za církve v této zemi, ať se stává prostorem, kde vane duch svobody, spolulidství, velkorysosti a milosrdenství. **Kyrie eleison**

Jsi dárce pokojů, který převyšuje lidské naděje i beznaděje. Prosíme za bolavá místa tohoto světa, dobře známá i skrytá. Ať tvůj pokoj proměňuje úděl trpících **Kyrie eleison. Otče náš...**

Poslání Ga 3,26n

Požehnáni 1Te 5,23-24;28

Sám Bůh pokoje nechť nás cele posvěti a zachová našeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskrvny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. Věrný je, ten, který nás povolal. On to také učiní.

Píseň 279,8-10